

ปาฐกถาพิเศษ

เรื่อง “ตามรอยพระยุคลบาท”

โดย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

องคมนตรี และรัฐบุรุษ

ส.ค.ส. ๒๕๓๗

โดยอภิมนตรีจาก

มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

มูลนิธิการุบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดีต่อแผ่นดิน

วัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

1. ส่งเสริมความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดี ของคนในชาติ
2. ส่งเสริมและปลูกฝังค่านิยมอันดีงามตามแบบวัฒนธรรมไทย
3. สนับสนุนและส่งเสริมเผยแพร่วัฒนธรรมไทยไปสู่ประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
4. สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยเคร่งครัด
5. ส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานของราชการและเอกชนที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน
6. ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
7. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

แต่ “รัฐบุรุษ”
ความเป็นคนดี นั้นก้อท่านว่า

คนที่มีศีลธรรมประจำใจ
กบตนเองและญาติมิตรประสิทธิ์ศรี
เมื่อได้รับก็รู้คุณเกิดเอ๋ย
ยามพลัดไม่ตีฆ้องก้องกังวาน
สิ้นเยือกเย็นเมื่อมีเวรแค้นเคืองใจ
อาชญาให้คำชี้แจงเสด็จขาน
ความผิดเพื่อนไม่ค่อยเห็นเช่นประธาน
แต่ความดีเพื่อนประมาธได้เรื่อพลัน
ยามมีทุกข์ก็เผชิญเดินหน้าจัน
ยามสู้เรือกก็ไม่วินเดินมหันต์
กอบภรรมาดีที่สุดต่อศีลธรรม
เขาผู้นั้นน่านิยมชื่นชมเอ๋ย

“ปฐมกถา”

ในการแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ตามรอยพระยุคลบาท”

โดย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ
วันพุธที่ 3 พฤศจิกายน 2536 เวลา 13.00 น. ห้องดุสิตฮอลล์ โรงแรมดุสิตธานี

ศจ.น.พ.ประสพ รัตนากร รองประธานกรรมการอำนวยการ และ
ประธานอนุกรรมการส่งเสริมกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ - รายงาน

กราบเรียน ฯพณฯองคมนตรีและรัฐบุรุษ ที่เคารพ
ท่านผู้มีเกียรติที่รัก

วันนี้เป็นวันดี วันที่ 3 เรื่องขององค์สาม นับเป็นสิ่งที่เป็
สิริมงคล เริ่มแต่เอกลักษณ์ของไทย “ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”
วุฒิกาวะก็มี 3 ชาติวุฒิ คุณวุฒิ และวัยวุฒิ เวลาท่านกราบพระก็
3 หน เช่นเดียวกับคนดี หรือจะให้อยู่ดี ก็ดี 3 คือ “ทำดี พูดดี
คิดดี” วันนี้เป็นนิมิตที่ดี มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ จะ
มีการแสดงปาฐกถาพิเศษ เฉลิมพระเกียรติ ถวายความจงรักภักดี
ใน 3 วาระ มหามงคลสมัย คือ

1. ไกล่กับวันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม
2. พ.ศ. 2536 นี้ ครบพระชนมายุ 66 พรรษา
3. และอีก 2 ปี ครบเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ทรงครองราช
50 ปี

เดิมทีนั้น มูลนิธิรัฐบุรุษ ได้ถ่ายทอดเจตนารมย์จาก “มูลนิธิ-
ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย” สมัยท่านรัฐบุรุษดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
มีประชาชนแสดงข้อคิดเห็นมามากมาย ตอนเฉลิมฉลองกรุงรัตน-

โกสินทร์ ครบ 200 ปี ว่านอกจากมีการฟื้นฟูด้านวัตถุ ศิลปและโบราณสถานแล้ว น่าจะเป็นโอกาสส่งเสริมทางวัฒนธรรมไทยทางจิตใจกันด้วย จึงได้ตั้งมูลนิธิขึ้น แถมช่วยสงเคราะห์ผู้ทุกข์ยาก เช่น ใน พ.ศ. 2526 ได้รณรงค์หาทุนช่วยเหลือ “น้ำท่วม พ่ายน้ำใจ” ในรายการโทรทัศน์ คืนเดียวได้ทุนช่วยน้ำท่วม 52 จังหวัด 26 ล้านบาท นี่คือความเป็นมา

ครั้นเมื่อท่านรัฐบุรุษ เจริญวิทย์วุฒิศร 6 รอบ เมื่อ 26 สิงหาคม 2535 บรรดามิตรสหายต่างรำลึกในคุณความดี ที่ดำรงความสม่ำเสมอในความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดี เป็นที่ยังดั่งประจักษ์ในการประกาศเกียรติยศ และการสรรเสริญในโอกาสต่างๆ เห็นควรเป็นแบบอย่างแก่นุชน และเป็นการสร้างสรรค์คนดีให้แก่บ้านเมือง อันตรงกับคติประจำใจของท่าน

“เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแก่แผ่นดิน”

มูลนิธิรัฐบุรุษฯ นอกจากสรรหาคนดีที่ ซื่อสัตย์ สุจริต และจงรักภักดี แล้วยังช่วยส่งเสริมความเป็นไทย วัฒนธรรมไทย และการสงเคราะห์ แสดงน้ำใจ ความมีน้ำใจต่อกัน เช่นดอนโรงแรมยุบที่นครราชสีมาก็ได้ร่วมบริจาค และบริจาคแก่สภาภาษาชาติไทย ในการสร้างตึก ส.ก. บริจาคช่วยน้ำท่วมให้กระทรวงมหาดไทย สร้างหอประชุมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ให้มูลนิธิวิจัยประสาทฯ เป็นต้น

วันนี้ หากท่านจะร่วมการกุศลกับมูลนิธิ ขอได้พิจารณาตามอัธยาศัย โดยคุณชาตรี โสภณพนิช ประธานหาทุนได้เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินการ และมีเหรียญกษาปณ์ คุณวิระ รมยะรูป คอยดูแลให้ความสะดวก และหากจะมีสิ่งไรพลาดพลั้งไปบ้าง ผมขอรับครับ

บัดนี้ ได้วาระอันสำคัญที่ทุกท่านรอคอย หลังอาหาร รสอร่อย
บริการดีของ คุณหญิงชนิดต์ ปิยะอุย และเครื่องดื่มโดย พลโทพ
พิณสายแก้ว ก็กับการประสานงานของคณะกรรมการทุกท่านแล้ว ผม
หวังว่าคงไม่ต้องแนะนำองค์ปาฐกในวันนี้ เพราะท่านเป็นเสาหลัก
แห่งบ้านสี่เสา ที่เราเบาใจได้ในยามคับขัน วันนี้ ท่านประธานกิตติ-
มศักดิ์ของมูลนิธิ จะแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง "ตามรอยพระยุคลบาท"
ขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ
ณ บัดนี้

ปาฐกถาพิเศษ
โดย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
องคมนตรี และรัฐบุรุษ
เรื่อง
“ตามรอยพระยุคลบาท”

แสดงต่อที่ประชุม ณ โรงแรมดุสิตธานี
3 พฤศจิกายน 2536

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ผมมีความภูมิใจและยินดีอย่างยิ่งที่ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ได้ให้โอกาสแก่ผมให้มาพูดเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงเป็นที่เทิดทูนและบูชาสูงสุดของพวกเราคนไทยทุกคนในวันนี้ และขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความเชื่อเพื่อต่อ “มูลนิธิ” พวกเราทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ “มูลนิธิ” นี้ ตั้งความหวังไว้ว่า “มูลนิธิ” จะยังประโยชน์ให้แก่สังคมและเติบโตใหญ่ต่อไป และหวังว่าท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายจะเข้าใจในวัตถุประสงค์ของ “มูลนิธิ” และบอกกล่าวต่อ ๆ กันไป เพื่อ “มูลนิธิ” จะได้เป็นที่รู้จักกันกว้างขวางยิ่งขึ้น จนถึงระดับนานาชาติ

ผมให้ชื่อเรื่องที่ผมพูดวันนี้ว่า ตามรอยพระยุคลบาท เพราะผมอยากให้ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย ได้ทราบถึงแนวพระราชดำริบางส่วนที่ได้พระราชทานไว้ ณ ที่ต่าง ๆ และรับใส่เกล้าใส่กระหม่อมไปประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและส่วนรวมต่อไป

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย คงทราบดีแก่ใจตนเองแล้วว่า ตั้งแต่เสด็จเสวยราชสมบัติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ในอันที่นำความผาสุกร่มเย็นมาสู่ประเทศชาติและประชาชน ทรงมีพระราชดำริโครงการต่าง ๆ มากมายทั่วราชอาณาจักร เสด็จเยี่ยมราษฎรและทอดพระเนตรโครงการด้วยพระวิริยะ อุตสาหะ โดยสม่ำเสมอตลอดมานับเป็นพระมหากษัตริย์คุณแก่พวกเราคนไทยทุกคนเป็นที่สุด

ก่อนที่ผมจะพูดถึง แนวพระราชดำริบางส่วนตามที่ตั้งใจไว้ ผมใคร่ขอเรียนถึงราชประเพณีสำคัญเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ กล่าวคือ

ไทยมีคติที่ถือกันเป็นแบบแผนมาแต่โบราณว่า พระมหากษัตริย์ทรงรับพระราชภาระแห่ง "จตุรพิธพาท" คือทพาท 4 อย่าง กล่าวคือ

- (1) กุลทพาท แปลว่า ทพาทผู้ดำรงสกุล
- (2) รัชทพาท แปลว่า ทพาทผู้ดำรงราชสมบัติ
- (3) ธรรมทพาท แปลว่า ทพาทผู้ดำรงธรรม
- (4) ศาสนทพาท แปลว่า ทพาทผู้ดำรงศาสนา

พระราชภาระทั้งสี่นี้ฟังดูเหมิน ๆ ดูเหมื่อนจะเป็นหน้าที่เก่าแก่ มิใช่พระราชภาระสำคัญของพระมหากษัตริย์ในยุคปัจจุบันไปเสียแล้ว แต่ความจริงพระราชภาระทั้งหมดทุกข้อยังคงเป็นหน้าที่ ๆ มีความสำคัญอย่างยิ่งอยู่ครบถ้วนทุกประการ และเป็นเหตุแท้จริงที่ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยทรงความศักดิ์สิทธิ์และความสูงส่งตลอดมา จึงควรจะได้พิจารณาศึกษาพระราชภาระทั้ง 4 ประการ ให้ทราบชัด ตามความหมายที่กว้างขวางสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน

1. กุลทายาท แปลตามศัพท์ คือทายาทผู้ดำรงสกุล แต่เมื่อพิจารณาศึกษาตามพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติอยู่เนื่องนิตย์นั้น จะเห็นชัดว่ามีความหมายกว้างขวางและลึกซึ้งกว่านั้นมาก สกุลที่ทรงดำรงให้ยั่งยืนและมั่นคงนั้น หาใช่เพียงราชสกุลวงศ์มิได้ แท้จริงทรงมุ่งมั่นที่จะดำรง “สกุลไทย” มิให้มีอันต้องเสื่อมสลายด้วยประการใด ๆ ไปต่างหาก ดังที่เราจะศึกษาทราบจากพระกระแสพระราชดำรัสได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราทรงเน้นถึงความ เป็นไทยและการธำรงรักษาความเป็นไทย จิตใจ อธิยาศัย วัฒนธรรม ประเพณีอย่างไทยนั้นเป็นสิ่งที่ควรถนอมรักษา เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้สามารถธำรงรักษาชาติและแผ่นดินไทยไว้ได้ในยุคที่โลกแคบ มีการประสมชาติพันธุ์ วัฒนธรรมประเพณีและลัทธิ ความเชื่อถือต่าง ๆ อย่างแพร่หลายมากมายอย่างทุกวันนี้ ขอให้ คิดดูเถิดว่าถ้าเราไม่มีพระประมุขทรงเป็นผู้นำธำรงสกุลไทย หรือความเป็นไทยอย่างเหนียวแน่นแล้ว ชาติไทยเราจะมี ความมั่นคงอยู่ได้เพียงนี้หรือไม่

2. รัชทายาท ตามศัพท์มิได้แปลว่าทายาทผู้ดำรงราชสมบัติ ประการเดียวเพราะคำว่า “รัช” นั้น มีความหมายกว้างขวางกว่านั้น คือหมายถึงราชสมบัติก็ได้ ระบอบปกครองก็ได้ ประเทศ ราชอาณาจักร จักรวรรดิก็ได้ ดังนั้นหน้าที่รัชทายาทจึงต้องเข้าใจว่าแท้จริงคือการธำรงรักษาความมั่นคงสถาพรทั้งของระบอบปกครองและเอกราช อธิปไตย อิสรภาพ บูรณภาพ เสถียรภาพ ของประเทศ ซึ่งความจริงพวกเราชาวไทยก็ได้ทราบ ได้เห็น ได้ประจักษ์กันทั่วหน้าแล้วว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงทุ่มเทปฏิบัติในเรื่องนี้มากมายหนักแน่นเพียงใด

3. ธรรมทายาท ทายาทผู้ดำรงธรรมนั้น ในความหมายที่แท้ ย่อมมุ่งถึง ทายาทผู้ธำรงรักษาความถูกต้องและคุณธรรมทั้งหลาย ทั้งสิ้นอันเป็นเครื่องประดับประคองหนุนนำให้เกิดความสงบร่มเย็น ความปรองดอง และสุขสวัสดิ์ในแผ่นดิน เพราะความถูกต้องและคุณธรรมนั้นอาจป้องกันกำจัดความขัดแย้ง ช่มเหง เอาเปรียบกัน อันเป็นตัวการใหญ่ที่ทำให้เกิดความเสื่อมและความทุกข์เดือดร้อนของแผ่นดินได้ทั้งหมด และพระราชภาระประการนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้ทรงเพียรพยายามกระทำไม่น้อยกว่าพระราชภาระด้านอื่น ๆ

4. ศาสนทายาท การดำรงศาสนานั้นมีความหมายชัดเจนอยู่แล้ว ผู้เป็นประมุขของแผ่นดินจึงต้องมีภาระสำคัญให้ปฏิบัติอีกประการหนึ่ง คือ สืบทอดและดำรงศาสนาทั้งปวงไว้ให้เจริญและมั่นคงในแผ่นดิน

พระราชภาระทั้ง 4 ประการนี้ พิจารณาให้ละเอียดจะเห็นชัดว่ามีความผูกพันเกี่ยวเนื่องและประกอบส่งเสริมกันสนิทแน่นทุกข้อ จะขาดข้อหนึ่งประการใดไปมิได้ ทั้งมีเป้าหมายรวมลงไปในสิ่งสูงสุดประการเดียวกัน คือ ความมั่นคงและความเจริญของชาติ จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่าพระมหากษัตริย์ของไทยนั้น ไม่ว่าจะเป็นอย่างใด ในยุคสมัยใด แม้แต่ในยุคที่มีได้ทรงใช้อำนาจอธิปไตยด้วยพระองค์เองแล้วก็ตาม ล้วนแต่ทรงมุ่งมั่นแต่จะทำหน้าที่เพื่อความมั่นคงและความเจริญของชาติ ดังนั้น ถ้าหากจะกล่าวว่พระมหากษัตริย์ของไทยทรงประกอบพระราชกรณียกิจทั้งปวงเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของชาติ คงจะไม่ผิด

เป้าหมายของชาติ

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย คงจะได้ศึกษาและเข้าใจเรื่อง “เป้าหมายของชาติ” ในทางวิชาการและในแนวต่าง ๆ กันมาแล้ว ต่อไปนี้ผมใคร่ขอเชิญชวนให้ศึกษาเรื่อง “เป้าหมายของชาติ” ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บ้าง

เป้าหมายของชาติตามแนวพระราชดำรินั้น เท่าที่ศึกษาวิเคราะห์จากพระราชกรณียกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราทรงปฏิบัติมาตลอดเวลานานปี เห็นว่ามีเป้าหมายสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ความมั่นคงของชาติ กับ ความเจริญก้าวหน้า ทรงมีพระราชดำรัสว่า ถ้าชาติข้อใดข้อหนึ่งไปชาติไทยก็จะอยู่ไม่ได้คงจะต้องสูญเสียหรือถูกกลืนเป็นชาติอื่นไปในที่สุด

ความมั่นคงของชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแสดงไว้อย่างชัดเจนว่า ความมั่นคงของชาติประกอบด้วยองค์ประกอบใหญ่ 3 ประการ คือ

1. เอกราช อธิปไตย อิสระภาพ และความเป็นปึกแผ่น
2. ความสงบเรียบร้อยในแผ่นดิน
3. ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน

องค์ประกอบทั้ง 3 นี้จะต้องประกอบพร้อมกันทุกส่วน ถ้าขาดตกหรือบกพร่องในส่วนใดส่วนหนึ่งไป ความมั่นคงก็จะถูกกระทบกระเทือน ดังนั้นจึงต้องธำรงองค์ประกอบทุกส่วนไว้ให้ได้ครบถ้วน องค์ประกอบแรกจะรักษาไว้ให้สมบูรณ์ได้จะต้องมีการป้องกันประเทศที่เข้มแข็ง หมายความว่า จะต้องมิกองทัพที่ดี และมีกำลังเข้มแข็งพอเพียงพอที่จะปฏิบัติการทั้งในด้านการยุทธ และด้านการพัฒนาได้

อย่างมีประสิทธิภาพ กับทั้งต้องมีการบริหารงานแผ่นดินที่เอื้ออำนวย
แก่ปฏิบัติการป้องกันประเทศด้วย องค์ประกอบที่ 2 นั้นขึ้นอยู่กับ
พื้นฐานที่มั่นคงทางด้านกฎหมาย คือมีระบบกฎหมายที่มีประสิทธิ-
ภาพสามารถจะอำนวยความยุติธรรมเที่ยงตรงให้แก่ประชาชนทุกคน
ได้ทั่วถึงโดยเสมอหน้า ประสมประสานกับการบริหารงานแผ่นดิน
ที่มีศักยภาพเต็มเปี่ยม ส่วนองค์ประกอบที่ 3 นั้นขึ้นอยู่กับฐานะทาง
เศรษฐกิจและสังคมของประชาชน คือประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ
ต้องมีความพอมีพอกินไม่ขัดสนขาดแคลน ทั้งได้รับการปกป้อง
รักษาจากผู้บริหารบ้านเมืองมิให้ต้องประสบความเดือดร้อนลำบาก
เพราะความเอารัดเอาเปรียบและข่มเหงคะเนงร้ายต่าง ๆ

ความเจริญก้าวหน้า

เป้าหมายของชาติอีกประการหนึ่งนอกจาก ความมั่นคง
ของชาติ ได้แก่ ความเจริญก้าวหน้า กล่าวเฉพาะความเจริญก้าวหน้า
อาจสรุปแนวทางสร้างความเจริญก้าวหน้าที่พระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัวทรงแนะนำไว้ได้เป็น 2 ประการ คือ การพัฒนา และ การ
ป้องกันประเทศ

การพัฒนานั้นมีประเด็นสำคัญที่ทรงกระทำและแนะนำให้
กระทำอยู่ว่า “การพัฒนาไม่ใช่การทำให้เกิดความก้าวหน้าแต่เพียงอย่าง
เดียว แต่จะต้องทำให้เกิดความมั่นคงด้วย” นั้นหมายความว่าเป้าหมาย
ของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ คือ การพัฒนาเพื่อให้บรรลุ
ถึงความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาตินั้นเอง กล่าว
คือ เมื่อประเทศชาติมีความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า ประชาชน
ในชาติก็จะมี ความมั่นคงปลอดภัย มีความเจริญและความสุขตาม
ไปด้วย เห็นได้ว่าความหมายของการพัฒนาที่ทรงมุ่งหมาย สะท้อน

ไปถึงเป้าหมายของชาติคือความมั่นคงของชาติ ที่กล่าวแล้วข้างต้น ด้วย จึงเท่ากับเป็นการย้ำว่าการพัฒนามิใช่เป็นกิจการเพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หากเป็นกิจการเพื่อประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวมแท้ ๆ

จุดหมายที่จะต้องพัฒนานั้นก็มีทั้งด้านตัวบุคคลและด้านวัตถุ ซึ่งทรงแสดงหลักเกณฑ์ว่า การพัฒนาทั้งสองด้านนี้จะต้องเกี่ยวเกาะเกี่ยวพัน อาศัยซึ่งกันและกัน ไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ การพัฒนาด้านจิตใจเกี่ยวข้องโดยตรงกับศิลปะ ศิลธรรม จรรยาของคน ในขณะที่การพัฒนาด้านวัตถุเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ จุดสำคัญที่ควรจะได้สังเกตศึกษา ก็คือการที่ทรงอธิบายเน้นว่า วิทยาศาสตร์กับศิลปธรรม หรือจิตใจกับวัตถุ นั้นแท้จริงแล้วล้วนมีจุดร่วมที่เหมือนกัน นั่นคือ “ความจริงแท้” แนวพระราชดำรินี้แสดงให้เห็นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงยึดหลัก “ความจริงแท้” ของสิ่งต่าง ๆ เป็นจุดเริ่มต้นของการคิดและการวิเคราะห์วิจารณ์ มิใช่จะคิด จะวิเคราะห์จากการคิดนึกหรือจินตนาการ โดยไม่อาศัยมูลฐานของความเป็นจริงมารองรับ การกำหนดให้ “ความจริงแท้” เป็นปัจจัยเครื่องวินิจฉัยตัดสินความถูกต้องนี้ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงแนวพระราชดำริที่เป็นวิทยาศาสตร์และสอดคล้องกับระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ อีกประการหนึ่ง ยังทรงชี้ให้เห็นด้วยว่า การพัฒนาทั้งด้านจิตใจและด้านวัตถุ นอกจากจะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าแล้ว ยังมีส่วนช่วยในการป้องกันประเทศ ทำให้เกิดความมั่นคงแก่ชาติบ้านเมืองด้วย เพราะเหตุว่า “ถ้าทำให้การเร่งรัดพัฒนาซึ่งเป็นงานสำคัญเสียไปก็เท่ากับพันรั้วทิ้ง ทำให้ศัตรูเข้ามาในบ้านได้ ทำให้บ้านเมืองล่มจมได้ เราไม่มีสิทธิ์เลยที่จะทำให้

การเร่งรัดพัฒนาล้มไป ผู้ใดทำให้การพัฒนาทุกๆ ไปล้มลงมา ผู้นั้นเป็นผู้ทรยศ”

ส่วนการป้องกันประเทศอันเป็นปัจจัยอำนวยโอกาสให้ดำเนินงานพัฒนาได้โดยสวัสดิ์นั้น ทรงเน้นว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของทหารกับผู้บริหารงานแผ่นดิน ผู้จะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องและเกื้อกูลส่งเสริมกัน ด้วยความรู้ความสามารถ และความรู้สำนึกลึกซึ้งในความเป็นไทย และความสามัคคีเป็นเอกภาพของประชาชนไทย เพราะหาไม่อาจนำพาประเทศชาติไปสู่ความสูญเสียชีวิตโดยได้

ปัจจัยของการดำเนินสู่เป้าหมายของชาติ

นอกจากเป้าหมายของชาติแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้ทรงแสดงปัจจัยที่ส่งเสริมให้สามารถดำเนินไปถึงเป้าหมายไว้ชัดเจนว่า ได้แก่ หลักวิชา อย่างหนึ่ง กับตัวบุคคล ที่มีคุณภาพและความสามารถ สมควรจะรับภาระประกอบการเรียนอีกอย่างหนึ่ง

ปัจจัยส่วนแรก คือ หลักวิชา นั้น ได้แก่วิชาการทุกสาขาทั้งที่เป็น “ศาสตร์” และเป็น “วิทยา” รวมถึงบรรดาเทคโนโลยีทั้งปวงที่ทรงประสิทธิภาพแท้จริงสำหรับนำมาใช้ประกอบการ นอกจากนี้ยังมีหลักวิชาด้านจริยธรรมและคุณธรรม อันมาจากบทบัญญัติและคำสอนทางศาสนา ซึ่งเป็นหลักวิชาสำคัญสำหรับฝึกอบรมความคิดจิตใจให้บุคคลเป็นคนสุจริต มีจิตตั้งมั่น และมีปัญญารู้เหตุผลความผิดชอบชั่วดีด้วย ปัจจัยส่วนนี้ถือว่าเป็นส่วนเหตุ ที่ทำให้เกิดปัจจัยส่วนที่สอง คือ ตัวบุคคล ที่มีความฉลาดสามารถแก่การงานต่อไป

ตัวบุคคล ที่มีคุณภาพควรแก่การงานนั้น อย่างน้อยจะต้องมีคุณภาพพร้อม 2 อย่าง คือ ต้องมีความฉลาดความสามารถในการทำงาน

และต้องมีความเป็นไทยพร้อมมูลในตัว

ความฉลาดสามารถในการทำงานนั้นได้แก่

1. เข้าใจชัดในความหมายของการทำงาน ว่าการทำงานคือการสร้างความก้าวหน้ามาสู่ทุกคนและความมั่นคงให้แก่ตนเอง แก่ส่วนรวม ทั้งสองอย่าง มิใช่อย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียว

2. มีหลักการที่ถูกต้องเที่ยงตรงในการทำงาน คือ

2.1 ทำงานให้จริง ให้ถูก ให้ตรง ให้ตลอด

2.2 คิดพิจารณาด้วยความรู้และความฉลาดให้เห็นกระจ่าง ถึงสาระและประโยชน์แท้จริงของงานที่ทำ

2.3 ละวางสิ่งอื่น ๆ ที่มีใช้ส่ำระและเป้าหมายของงานที่ทำ ให้ได้แล้ว ตั้งหน้ากระทำงานที่เป็นเป้าหมายให้ดีที่สุด จนสำเร็จ

2.4 ขณะทำงาน ต้องควบคุมภายในให้สงบ และหนักแน่น มั่นคงให้มีสติรู้ตัว ไม่ประมาทมักง่าย และหวั่นไหว ฟุ้งซ่าน

3. มีวิธีทำงานที่แยบคาย คือ

3.1 ศึกษาขอบเขตความมุ่งหมายของงาน ตลอดจนสภาพการณ์แวดล้อมให้แจ่มแจ้งทั่วถึงเป็นเบื้องต้นก่อนเสมอ เพื่อจักได้ทราบชัดว่าจะวางโครงการ วางขั้นตอน และวิธีปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

3.2 ใช้ความคิด และแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้ร่วมงานโดยสม่ำเสมอเป็นปกติ

3.3 ตั้งใจแน่วแน่อยู่ตลอดเวลา ที่จะปรับปรุงตนเอง ตลอดจนวิธีการและกลไกการปฏิบัติให้บริบูรณ์ขึ้น

3.4 ไม่ละเลยที่จะบำรุงและสร้างเสริมพลังศรัทธาความ
เชื่อมั่น พลังความเพียร ความมีสติ และปัญญาความรู้
อันเป็นพลังสำหรับการทำงานไว้ให้สมบูรณ์พร้อม

4. มีปัจจัยพื้นฐานของนักปฏิบัติงานครบถ้วน คือมีความตั้งใจจริง
ความอดทน ความอดุสลาหะ ความซื่อตรง ความเห็นใจถ้อยที่ถ้อย
อาศัยกัน ความเมตตา มุ่งดีมุ่งเจริญต่อกัน ความสะอาดสุจริต และ
ความรู้รักสามัคคี

คุณภาพประการที่สองของนักปฏิบัติการ คือ มีความเป็นไทย
พร้อมมูลในตัวนั้น กล่าวสั้น ๆ ได้แก่

1. มีความจงรักภักดี รู้คุณ และยึดมั่นในชาติบ้านเมือง
2. มีศาสนา ยึดมั่นในความสุจริต จริ่งใจ เหตุผล ความถูกต้อง
และธรรมจริยา
3. ยกย่องและถนอมรักษาศิลปวัฒนธรรม ขนบประเพณี และ
ภาษาของตนเอง
4. รักเผ่าพันธุ์ พวกพ้อง อีสรภาพ และบ้านเกิดเมืองนอน
5. มีความเมตตา เอื้อเฟื้อกันและกัน
6. มีความกล้าหาญ เข้มแข็ง และอดทน
7. มีความสามัคคีเป็นเอกภาพ เพราะมีความคิดเห็นและ
จุดมุ่งหมายในชีวิตเสมอเหมือนกัน คือมุ่งถึงประโยชน์
ความเจริญ ความมั่นคงของชาติเป็นสำคัญ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นแบบอย่างทีประเสริฐสุด

สารัตถะทั้งหมดที่นำมาเสนอนี้ ได้มาจากการศึกษาวิเคราะห์
สรรพกรณียกิจ พระราชจรรยาวัตร และกระแสพระบรมราโชวาท
แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทราบประพจน์ปฏิบัติเป็น

ปกติสม่ำเสมอตลอดเวลากว่า 40 ปี จึงน่าจะลงความเห็นได้ว่า

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ มั่นคงในการจรรโลงและพัฒนาชาติไทย

2. แนวคิดและแนวปฏิบัติที่ทรงใช้ เป็นแนวทางของพระองค์ เองที่ได้ทรงปฏิบัติทดลองและปรับปรุง จนเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า คือแนวทางที่ถูกต้องมีประสิทธิภาพเต็มเปี่ยม ซึ่งแม้ทั่วโลกก็ยอมรับ นับถือ

3. ทรงเป็นนักปฏิบัติงานที่เยี่ยมยอดหาผู้เสมอเหมือนมิได้ และเป็นแบบอย่างอันเลิศสำหรับประชาชนคนไทยทุกคน และแม้กระทั่ง ชาวโลก จะยึดถือปฏิบัติตาม

เพราะฉะนั้น จึงเห็นว่าทุกคนโชคดีที่ได้มีพระมหากษัตริย์ผู้ประเสริฐ เป็นพระประมุข สมควรอย่างยิ่งที่จะสนใจศึกษาพระราชกรณียกิจ ของพระองค์ท่านให้ถ่องแท้ และน้อมนำมาประพฤติปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการเจริญรอยตามพระยุคลบาท เชื่อว่าเมื่อเจริญรอยตามพระ- ยุคลบาทแล้ว ทุกท่านจะสามารถก้าวถึงความสุข ความเจริญ และ ความดี ทุกประการสมปรารถนา และจะสามารถนำพาประเทศชาติ อันเป็นที่รักให้บรรลุถึงเป้าหมายอันสูงสุดได้ทันตาเห็น

ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายครับ ผมมั่นใจว่า การพูดของผมใน วันนี้ จะทำให้ท่านผู้มีเกียรติได้มองเห็นและซาบซึ้งในแนวพระราช- ดำริ และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณโดยทั่วกัน

สุดท้ายนี้ ผมใคร่ขอเชิญชวนท่านทั้งหลายได้น้อมจิตถวาย พระพรชัยแก่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ขอให้ทั้งสองพระองค์ ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ขอบคุณ...

บรรยายภาคในวันพุธที่ 3 พฤศจิกายน 2536
ณ ห้อง ดุสิตฮอลล์ โรงแรมดุสิตธานี

ปัจฉิมกถา

ด้วยเจตจำนงอันซัดแน่น ของมูลนิธิรัฐบุรุษฯ ในการส่งเสริมคนดี ผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดีต่อแผ่นดิน อันเป็นปัจจัยหลัก เพื่อความมั่นคงและความไพบูรณ์ของชาติ ตามปรารถนาของทุกท่านคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ ร่วมด้วย คณะอนุกรรมการฝ่ายหาทุน โดย คุณชาติรี ไสภณเพนิช เป็นประธาน ได้จัดกิจกรรมพิเศษตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิทุกข้อ ในการสร้างสรรค์คนดีและการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย สร้างภาพพจน์ที่ดีของคนไทย-ชาติไทย จึงได้จัดการแสดงปาฐกถาพิเศษขึ้นด้วยความกรุณาของประธานกรรมการกิตติมศักดิ์ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ

กิจกรรมครั้งนี้สัมฤทธิ์ผลสูงสุด ทั้ง 3 ประการ คือ

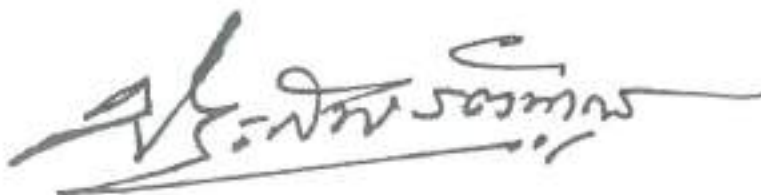
1. สำคัญในการถวายเป็นความจงรักภักดี
2. การหาทุนเพื่อโครงการตามเจตนารมณ์
3. ส่งเสริมความแพร่หลายในการส่งเสริมคนดี

เหล่านี้เป็นเพียงส่วนน้อย คณะกรรมการอำนวยการจึงได้
จัดพิมพ์หนังสือ ปาฐกถาพิเศษเล่มนี้ขึ้น เพื่อเผยแพร่ในวาระปีใหม่
2537 ด้วยความจากกวีที่ว่า

“เสียนิสสรวนศักดิ์ไว้
เสียดังคิสุประสงค์
เสียรูปร่างดำรง
เสียดัตถ์อย่าเสียดู

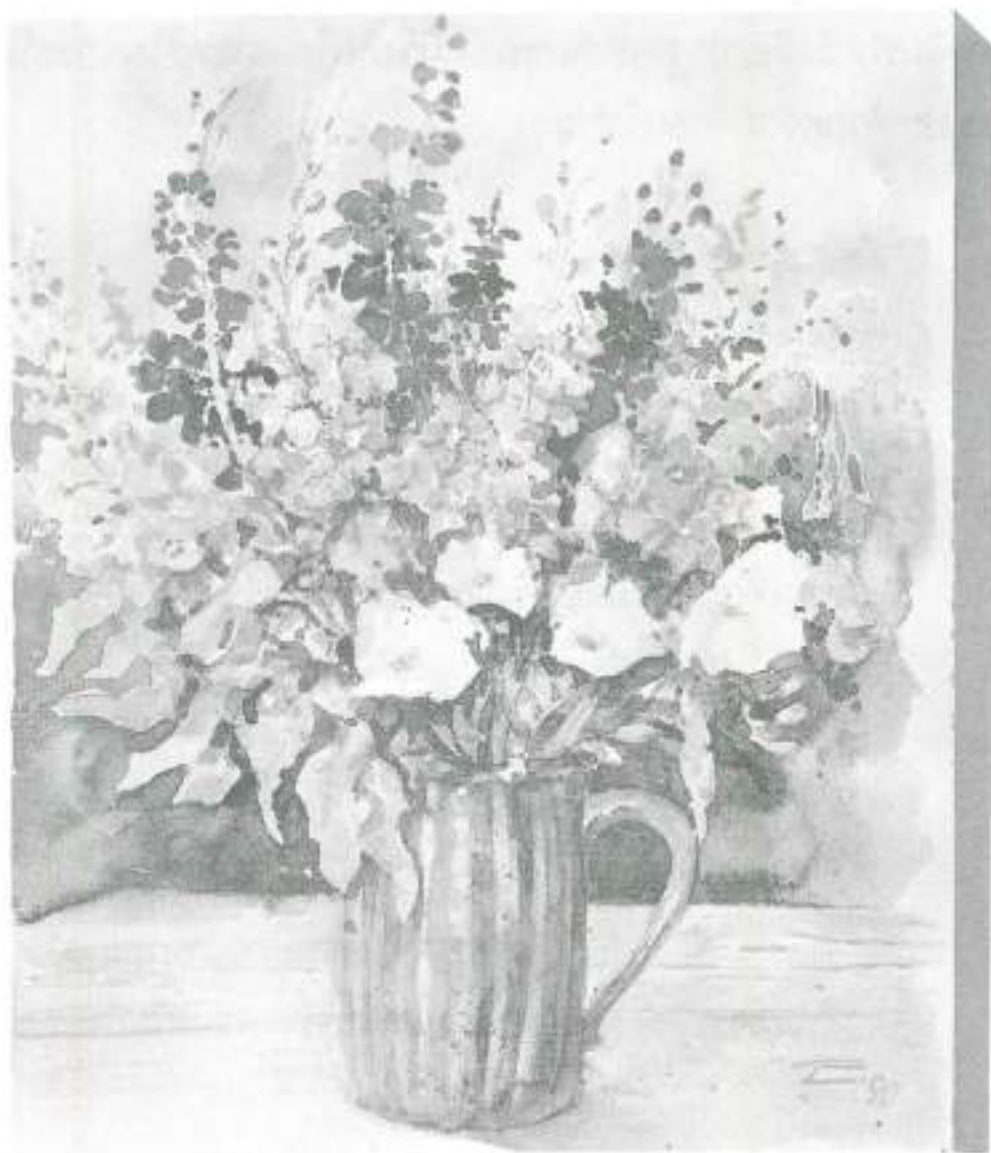
วงศ์หงส์
สิ่งรู้
ความสัตย์ ไว้นา
ชีพด้วยมรณา”

ขอให้ทุกท่าน สุขกายเจริญวัย สุขใจเจริญสุข โดยทั่วกัน

รองประธานกรรมการอำนวยการ
ประธานอนุกรรมการส่งเสริมกิจการฯ

สุขสันต์ปีใหม่

๒๕๓๗

ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์ พร้อมด้วย
คณะกรรมการอำนวยการมูลนิธิ รัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

เผยแพร่โดย

คณะกรรมการส่งเสริมกิจการและประชาสัมพันธ์

ศาลาพำนัก เลขที่ 268 ถนนพระราม 6 อ.พญาไท กทม. 10400

โทร: 245-9596, 245-9598 โทรสาร: 247-9236 2468827